Minister
Klimatu i Środowiska

Paulina Hennig-Kloska

DLŁ-ZŁ.0500.26.2026.ABR
4544551.18749928.15125318
Warszawa, 11-09-2026

Pan
Mirosław Maliszewski
Przewodniczący Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Kancelaria Sejmu RP

Szanowny Panie Przewodniczący,

w odpowiedzi na Pana pismo z 4 września 2026 r., znak spr.: RRW.016.172.2026, przekazuję w załączeniu materiał informacyjny dotyczący szkód w uprawach wyrządzanych przez dzikie zwierzęta.

Z wyrazami szacunku

Paulina Hennig-Kloska
Minister Klimatu i Środowiska
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Załącznik: 1

Ministerstwo
Klimatu i Środowiska

Warszawa, 8.09.2026 r.

MATERIAŁ INFORMACYJNY

– Posiedzenie Sejmowej Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Szkody powodowane przez dzikie zwierzęta w uprawach rolnych (łowne i objęte ochroną)

Część I SZKODY ŁOWIECKIE
Aspekt prawny

Ogólne zasady dotyczące szacowania szkód łowieckich określone zostały w ustawie[1] - Prawo łowieckie.

Zgodnie z art. 46 ust. 1. ww. ustawy dzierżawca lub zarządca obwodu łowieckiego jest obowiązany do wynagradzania szkód wyrządzonych:

1) w uprawach i płodach rolnych przez dziki, łosie, jelenie, daniele i sarny;
2) przy wykonywaniu polowania.

Zgodnie z art. 46 ust 2 Prawa łowieckiego szacowania szkód, o których mowa w ust. 1, a także ustalania wysokości odszkodowania dokonuje zespół składający się z:

1) przedstawiciela wojewódzkiego ośrodka doradztwa rolniczego;
2) przedstawiciela dzierżawcy albo zarządcy obwodu łowieckiego;
3) właściciela albo posiadacza gruntów rolnych, na terenie których wystąpiła szkoda.

Zgodnie z ww. ustawą właściciele lub posiadacze gruntów rolnych i leśnych powinni, zgodnie z potrzebami, współdziałać z dzierżawcami i zarządcami obwodów łowieckich w zabezpieczaniu gruntów przed szkodami wyrządzanymi przez zwierzęta łowne w uprawach i płodach rolnych. Mimo, że nie określono form takiego współdziałania, przepis ma na celu zapewnienie ochrony i bezpieczeństwa upraw rolnych przed szkodami.

Szczegółowy tryb postępowania przy szacowaniu szkód określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 kwietnia 2019 r. w sprawie szczegółowych warunków szacowania szkód w uprawach i płodach rolnych (Dz. U. poz. 776).

Odszkodowanie przysługuje więc każdemu właścicielowi lub posiadaczowi upraw i płodów rolnych na gruntach którego zwierzęta łowne wyrządziły szkody na

[1] z dnia 13 października 1995 r. – Prawo łowieckie (Dz. U. z 2025 r. poz. 579, z późn. zm.)

obszarach wchodzących w skład obwodów łowieckich oraz na terenach położonych poza nimi.

W przypadku wystąpienia szkód w uprawach i płodach rolnych położonych na terenie obwodów łowieckich wyrządzonych przez dziki, łosie (obecnie objęte całoroczną ochroną), jelenie, daniele i sarny oraz na skutek wykonywania polowania, do ich wynagradzania zobowiązany jest dzierżawca lub zarządca obwodu łowieckiego.

W przypadku niezadowolenia z wysokości wyliczonego odszkodowania przez zarządcę lub dzierżawcę obwodu łowieckiego Prawo łowieckie umożliwia złożenie odwołania do właściwego nadleśnictwa w przypadku obwodów łowieckich dzierżawionych lub właściwego dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w przypadku obwodów łowieckich zarządzanych.

Zapewnieniu prawidłowości szacowania szkód służy także rozszerzenie składu zespołu szacującego szkody z ramienia kół łowieckich o przedstawiciela ośrodka doradztwa rolniczego. W szacowaniu, które przeprowadzane jest w drodze odwołania udział może wziąć dodatkowo przedstawiciel właściwej terytorialnie izby rolniczej.

Dodatkowym instrumentem wprowadzonym w 2018 r. mającym na celu poprawę funkcjonowania systemu szacowania szkód łowieckich jest nałożony na Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe obowiązek realizacji szkoleń z zakresu szacowania szkód łowieckich skierowanych do dzierżawców i zarządców obwodów łowieckich i innych podmiotów biorących udział w procesie szacowania szkód. Szkolenia podnoszą wiedzę w zakresie procesu szacowania szkód.

Ponadto w przypadku problemów z szacowaniem szkód realizowanych przez koła łowieckie lub uchylania się od obowiązku szacowania sprawę należy zgłaszać do właściwego zarządu okręgowego Polskiego Związku Łowieckiego lub Zarządu Głównego Polskiego Związku Łowieckiego o zbadanie sprawy i ewentualnego pociągnięcia do odpowiedzialności dyscyplinarnej członków PZŁ dopuszczających się naruszeń przepisów prawa w zakresie szacowania szkód łowieckich.

W odniesieniu do zwierząt łownych objętych całoroczną ochroną (obecnie łoś) szacowanie szkód i wypłacanie odszkodowań na terenie obwodów łowieckich leśnych prowadzi Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe, natomiast na terenie obwodów łowieckich polnych i na obszarach niewchodzących w skład obwodów łowieckich odszkodowania wypłaca zarząd województwa ze środków budżetu państwa.

Skarb Państwa odpowiada również za szkody wyrządzone przez określone gatunki zwierząt łownych (nieobjętych całoroczną ochroną) na obszarach niewchodzących w skład obwodów łowieckich. W imieniu Skarbu Państwa odszkodowania wypłacane są przez właściwy terytorialnie zarząd województwa.

Zgodnie z Prawem łowieckim szacowaniu podlegają jedynie szkody wyrządzone przez ww. gatunki w uprawach i płodach rolnych, a także szkody wyrządzone podczas wykonywania polowania.

S z k o d y ł o w i e c k i e
(informacja o wielkości wypłaconych odszkodowań, źródło Rocznik Statystyczny Leśnictwa, GUS)

TABELA 1. WYSOKOŚĆ WYPŁACONYCH ODSZKODOWAŃ ZA SZKODY ŁOWIECKIE (w tys. zł)

Łowiecki rok gosp.	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/2024	2025/26
OGÓŁEM	**104 209,0**	**105 445,8**	**118 391,3**	**11 2321,0**	**86 915,7**	**82985,5**
Polski Związek Łowiecki	92 603,2	93 769,6	105 743,6	98 781,9	76 662,9	72 483,6
PGL Lasy Państwowe	11 605,8	11 676,2	12 044,9	12 917,0	9 736,1	10 004,1

Wypłacone ze środków zarządców lub dzierżawców obwodów łowieckich osobom fizycznym lub prawnym, posiadaczom upraw i płodów rolnych uszkodzonych przez: dziki, (łosie obecnie objęte całoroczną ochroną), jelenie, daniele i sarny oraz za szkody powstałe przy wykonywaniu polowania; dane dotyczą łowieckiego roku gospodarczego liczonego od 1 kwietnia danego roku do 31 marca roku następnego.

Ź r ó d ł o: dane Agencji Nieruchomości Rolnych, Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych, Polskiego Związku Łowieckiego oraz innych jednostek prowadzących ośrodki hodowli zwierzyny

TABELA 2. WYSOKOŚĆ ODSZKODOWAŃ ZA SZKODY ŁOWIECKIE WYPŁACONE ZE SKARBU PAŃSTWA (w tys. zł)

		Odszkodowania za szkody wyrządzone przez:			
			zwierzęta łowne objęte całoroczną ochroną (obecnie łoś)		
ROK	Ogółem	dziki, łosie, jelenie, daniele i sarny poza obwodami łowieckimi	Razem	zarządy województw obwody łowieckie polne	Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe obwody łowieckie leśne
2024	**40 731,5**	12 662,6	**28 068,9**	25 700,1	2 368,8
2023	**30 034,8**	11799,8	**18 235,0**	15 924,1	2 310,8
2022	**35 441,9**	11884,8	**23 557,1**	20 484,1	3 073,0
2021	**28 858,8**	14 145,4	**14 713,4**	13 782,6	930,8
2020	**20 141,5**	10 007,3	**10 134,2**	9 439,1	695,1

Ź r ó d ł o: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych i urzędów marszałkowskich

Mimo, że ogólne zasady dotyczące szacowania szkód wyrządzanych przez zwierzęta łowne określone zostały w ustawie – Prawo łowieckie, ustawa o ochronie przyrody[2] wprowadza dodatkowo zasady odpowiedzialności za szkody wyrządzone przez zwierzęta łowne w parkach narodowych, strefach ochronnych zwierząt łownych oraz w rezerwatach przyrody

Zgodnie z art. 126 ust. 7. ww. ustawy szkody wyrządzone przez zwierzęta łowne, występujące w parkach narodowych, strefach ochronnych zwierząt łownych oraz w rezerwatach przyrody szacuje się oraz dokonuje wypłaty odszkodowań według zasad określonych w rozdziale 9 ustawy – Prawo łowieckie.

Zgodnie z art. 126 ust. 8 ww. ustawy szacowanie szkód wyrządzonych przez zwierzęta łowne w strefie ochronnej zwierząt łownych należy do zadań Służby Parku Narodowego, a w rezerwatach przyrody – do sprawującego nadzór nad rezerwatem.

TABELA 3. WARTOŚĆ ODSZKODOWAŃ WYPŁACONYCH W LATACH 2020-2025 R. ZA SZKODY WYRZĄDZONE PRZEZ ZWIERZĘTA ŁOWNE W PARKACH NARODOWYCH I REZERWATACH PRZYRODY (w tys. zł)

Odszkodowania*	2020	2021	2022	2023	2024	2025
	(w tys. zł)					
parki narodowe	585,90	622,90	1 545,53	1 136,14	1 126,88	1 677,71
rezerwaty przyrody	592,00	924,20	1 338,44	1 391,58	1771,35	2 152,612
Razem	**1 177,9**	**1 547,1**	**2 883,97**	**2 527,72**	**2 898,23**	**3 830,322**

Część II SZKODY WYRZĄDZONE PRZEZ GATUNKI ZWIERZĄT OBJĘTE OCHRONĄ

Aspekt prawny

Obecnie obowiązuje system odszkodowań za szkody wyrządzone przez gatunki zwierząt objęte ochroną gatunkową na podstawie rozporządzenia Ministra w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt[3], funkcjonujący na mocy przepisów ustawy o ochronie przyrody.

Zgodnie z art. 126 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody Skarb Państwa odpowiada za szkody wyrządzone przez: **żubry, wilki, rysie, niedźwiedzie i bobry**. Pozostałe gatunki zwierząt objęte ochroną nie figurują na liście gatunków wymienionych w art. 126 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, a więc za szkody

[2] ustawa dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2026, poz. 13 z późn. zm.)
[3] rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2022 r. poz. 2380)

wyrządzone przez którykolwiek inny gatunek objęty ochroną gatunkową nie przysługuje ustawowe odszkodowanie ze Skarbu Państwa. Drogą do uzyskania odszkodowania za tego rodzaju szkody może być powództwo cywilne.

Zgodnie z art. 126 ust. 2 ww. ustawy odpowiedzialność ta nie obejmuje utraconych korzyści.

Ponadto odszkodowanie nie przysługuje:

1) osobom, którym przydzielono grunty stanowiące własność Skarbu Państwa;
2) jeżeli poszkodowany:
    a) nie dokonał sprzętu upraw lub płodów rolnych w ciągu 14 dni od zakończenia zbiorów tego gatunku roślin w danym regionie,
    b) nie wyraził zgody na budowę przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska lub dyrektora parku narodowego urządzeń lub wykonanie zabiegów zapobiegających szkodom;
3) za szkody:
    a) powstałe w mieniu Skarbu Państwa, z wyłączeniem mienia oddanego do gospodarczego korzystania na podstawie Kodeksu cywilnego,
    b) nieprzekraczające w ciągu roku wartości 100 kg żyta w przeliczeniu na jeden hektar uprawy,
    c) w uprawach rolnych założonych z naruszeniem powszechnie stosowanych wymogów agrotechnicznych,

Na podstawie art. 126 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody, oględzin i szacowania szkód, a także ustalenia wysokości odszkodowania i jego wypłaty, dokonuje: regionalny dyrektor ochrony środowiska - na obszarze swojego działania, a na obszarze parku narodowego dyrektor parku narodowego.

W skomplikowanych przypadkach szacowanie oraz ustalenie wysokości odszkodowania może być zlecone właściwemu rzeczoznawcy.

Zgodnie z art. 126 ust. 10 ww. ustawy, w sprawach spornych dotyczących wysokości odszkodowań za szkody wyrządzone przez gatunki, za które Skarb Państwa wypłaca odszkodowania, orzekają sądy powszechne.

W dniu 30 kwietnia 2018 r. weszło w życie rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 8 lutego 2018 r. w sprawie szacowania szkód wyrządzonych przez niektóre gatunki zwierząt objęte ochroną gatunkową (Dz.U. z 2024 r. poz. 1785).

Niniejszym rozporządzeniem określono tryb postępowania przy szacowaniu szkód wyrządzonych przez żubry, wilki, rysie, niedźwiedzie oraz bobry. Ponadto określono sposób wypłaty odszkodowań za szkody, wzory dokumentów dotyczących szacowania szkód i wyliczania odszkodowań za szkody oraz terminy zgłoszenia i szacowania szkody.

Ww. rozporządzeniem wskazano termin na dokonanie oględzin, których należy dokonać, niezwłocznie po otrzymaniu wniosku, jednak nie później niż w terminie 30 dni od dnia otrzymania kompletnego wniosku. Natomiast w przypadku szkód

wyrządzonych w odniesieniu do zwierząt, w pasiece albo w budowli stawów rybnych w gospodarstwie rybackim, jeżeli szkoda w tej budowli spowodowała albo może spowodować ubytek ryb, oględzin szkody dokonuje się niezwłocznie po otrzymaniu wniosku, jednak nie później niż w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania.

Organ ustala wysokość odszkodowania (na odpowiednim formularzu określonym w załączniku do rozporządzenia) niezwłocznie, jednak nie później niż do 60 dni od dnia oględzin szkody. Następnie właściwy organ informuje poszkodowanego o należnej mu kwocie odszkodowania i przekazuje poszkodowanemu kopię protokołu oraz kopię formularza szacowania szkody.

Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska przekazuje raz w roku dane (zagregowane w postaci elektronicznej) dotyczące liczby zgłoszonych szkód wyrządzonych przez pięć ww. gatunków zwierząt i wartości odszkodowań wypłaconych za szkody zgodnie z wydawanym corocznie na podstawie ustawy o statystyce publicznej rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej.

Dane publikowane przez GUS prezentowane są w podziale na województwa i agregowane do jednej wartości w skali całego kraju.

Spośród pięciu ww. gatunków odszkodowania za szkody **w uprawach rolnych** wypłacane są w związku ze szkodami wyrządzanymi przez bobry i żubry.

W przypadku bobra europejskiego podstawowym rodzajem szkód wyrządzanych przez osobniki tego gatunku na terenie kraju jest zalewanie łąk i pastwisk, uszkodzenia grobli i obwałowań rybnych stawów hodowlanych, zgryzanie drzew oraz szkody w uprawach ogrodniczych.

Ilość szkód warunkuje w głównej mierze zagęszczenie populacji. Wartość wypłacanych odszkodowań, w większości przypadków, zależy od ilości stanowisk bobra oraz metodyki naliczania odszkodowań (do roku 2018 nie było rozporządzenia w sprawie szacowania szkód i szacowanie odbywało się na podstawie zarządzeń poszczególnych regionalnych dyrekcji ochrony środowiska, które mogły się nieco różnić w poszczególnych województwach). Bezpośrednim czynnikiem determinującym ilość i wartość zgłaszanych szkód jest również procentowy udział, na obszarze danego województwa, terenów rolnych z odpowiednią siecią wodną, które stanowią dogodne siedlisko dla bobrów. Innymi czynnikami są ilość stawów hodowlanych, gdzie bobry powodują uszkodzenia grobli i obwałowań, oraz ilość lasów prywatnych, których właściciele zgłaszają szkody wynikające ze ścinania drzew i podtapiania terenu.

W związku z powyższym należy zaznaczyć, że przekształcenia gospodarcze w naszym kraju, jakie miały miejsce w ostatnich latach, np.: zakładanie prywatnych upraw leśnych, zanik nieużytków rolnych przy jednoczesnym wzroście terenów ornych i użytków zielonych, powodują wzrost zgłaszanych szkód wyrządzanych przez bobry.

Na wzrost liczby zgłaszanych szkód może mieć również wpływ wzrost świadomości właścicieli gospodarstw w kwestii możliwości uzyskania rekompensaty w formie odszkodowań.

Podstawowym rodzajem szkód powodowanych przez żubry są z kolei szkody w zbożu i uprawach rzepaku. Najwięcej szkód żubry wyrządzają w województwie podlaskim, co wynika z koncentracji w tym regionie osobników tego gatunku żyjących na wolności.

TABELA 4. WARTOŚĆ ODSZKODOWAŃ WYPŁACONYCH W LATACH 2020-2025 R. ZA SZKODY WYRZĄDZONE PRZEZ BOBRY I ŻUBRY

GATUNEK	Wartość wypłaconych odszkodowań (w tys. zł)					
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
bóbr europejski	29 297,7	29 924,8	34 825,5	43 528,2	35 114,7	37 954,63
żubr	1 383,4	2 452,7	3 723,44	4 218,1	4882,2	6 583,15
SUMA	**30 681,1**	**32 377,5**	**38 548,94**	**47 746,3**	**39 996,9**	**44 537,78**

Źródło: Dane GUS

Mając na uwadze wnioski płynące z wyroków Trybunału Konstytucyjnego tj.: na podstawie orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego z 21 lipca 2014 r. sygn. akt K 36/13 oraz z 28 września 2015 r. sygn. akt K 20/14, obowiązująca regulacja w zakresie zasad odpowiedzialności Skarbu Państwa za szkody powodowane przez pięć ujętych w przepisach ustawy o ochronie przyrody gatunków zwierząt objętych ochroną jest zgodna z art. 32 ust. 1 i art. 64 ust. 2 Konstytucji RP. Nie istnieje ogólne prawo do ubiegania się o odszkodowanie od Skarbu Państwa dla określonej kategorii podmiotów. Skarb Państwa ma prawo wybrać gatunki, za które wypłaca odszkodowania i nie musi ich wypłacać za wszystkie gatunki chronione powodujące szkody. Ponadto, Trybunał Konstytucyjny opowiedział się przeciwko całkowitej automatyzacji refundacji szkód, zwracając uwagę, że działania odszkodowawcze Skarbu Państwa winny być powiązane z oceną działań prewencyjnych podejmowanych przez właścicieli i posiadaczy mienia, w którym zaistniała szkoda, gdyż każdy z właścicieli jest odpowiedzialny za dobro własnego mienia. Właściciel lub użytkownik mienia przewidując możliwość wyrządzenia szkody przez zwierzęta objęte ochroną gatunkową, w pierwszej kolejności winien podjąć stosowne czynności, zmierzające do uniknięcia szkody lub zminimalizowania jej rozmiarów.

Odpowiednie urządzenia oraz stosowane zabiegi często pozwalają na ograniczenie lub nawet całkowite uniknięcie znaczących szkód wyrządzanych przez dzikie zwierzęta. Zastosowanie działań prewencyjnych przynosi też efekty w postaci ograniczenia kwot wypłacanych jako odszkodowania, a w związku z tym może wpłynąć na zmniejszenie skali konfliktów środowiskowych. Zgodnie z art. 126 ust. 4 ustawy o ochronie przyrody, poszkodowani mogą współdziałać z regionalnym dyrektorem ochrony środowiska lub z dyrektorem parku narodowego, w zakresie sposobów zabezpieczania mienia przed szkodami powodowanymi przez zwierzęta wymienione w ust.1, tj.: wilki, rysie, niedźwiedzie, bobry i żubry. Współdziałanie to może obejmować budowę urządzeń lub wykonanie zabiegów zapobiegających

szkodom. Współpraca może polegać na finansowaniu ww. działań z budżetu właściwego miejscowo dyrektora parku narodowego lub regionalnego dyrektora ochrony środowiska, w ramach zawartych umów cywilnoprawnych. Środki na finansowanie działań prewencyjnych często są pozyskiwane przez regionalnych dyrektorów ochrony środowiska z wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Niezależnie od powyższego, obowiązujące przepisy prawa przewidują możliwość podjęcia działań przeciwdziałających m.in. zagrożeniu powodowanemu przez zwierzęta chronione dla życia i zdrowia ludzkiego czy wyrządzaniu poważnych szkód. Zgodnie z przepisami ustawy o ochronie przyrody możliwe jest uzyskanie zezwolenia na odstępstwo od zakazów wobec osobników tych gatunków, w celu wyeliminowania powodowanego zagrożenia czy minimalizowania szkód – np. na umyślne płoszenie, umyślne przemieszczanie z miejsc regularnego przebywania w inne miejsce, czy zabijanie. Zezwolenia wydawane są przez właściwego miejscowo regionalnego dyrektora ochrony środowiska, Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska oraz ministra właściwego do spraw środowiska - w przypadku, gdy czynności mają być wykonane na terenie parku narodowego. Zezwolenia takie mogą być wydawane w przypadku braku rozwiązań alternatywnych, jeżeli wnioskowane działania nie są szkodliwe dla zachowania we właściwym stanie ochrony gatunków chronionych oraz przy spełnieniu jednej z przesłanek indywidualnych, jak na przykład ograniczenie poważnych szkód w mieniu. W przypadku, gdy zagrożenie jest udokumentowane oraz gdy spełnione są wszystkie przesłanki niezbędne do wydania zezwolenia nie ma przeciwskazań, aby zezwolenie takie uzyskać. Niemniej jednak należy zaznaczyć, że ewentualne zezwolenia wydawane są wyłącznie na wniosek podmiotu zainteresowanego uzyskaniem stosownego odstępstwa. Co istotne, w sytuacjach nagłych, wymagających natychmiastowej interwencji, tj. zagrażających życiu bądź zdrowiu ludzi lub zwierząt, kiedy obiektywnie wniosek nie może być załatwiony w formie pisemnej, ww. decyzje mogą być wydane ustnie (art. 14 § 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2025 r. poz. 1691)), po rozpatrzeniu wniosku złożonego drogą telefoniczną. W tym celu można skontaktować się telefonicznie z właściwym organem ochrony przyrody, dostępnym pod numerami telefonów podanymi na stronie internetowej urzędu.

Kierowane do ww. organów wnioski w zakresie ograniczenia liczby lokalnej populacji zwierząt z tytułu szkód przez nie powodowanych lub stwarzaniem przez nie zagrożenia dla bezpieczeństwa powszechnego dotyczą przede wszystkim bobrów, wilków i żubrów.

Poza mechanizmem wydawania jednostkowych decyzji derogacyjnych, ustawa o ochronie przyrody przewiduje uprawnienia regionalnych dyrektorów ochrony środowiska do wydawania w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia, w stosunku do bobra europejskiego, kormorana czarnego oraz czapli siwej, czasowych (jednak nie dłuższych niż 5 lat) zezwoleń na czynności podlegające zakazom określonym w art. 52 ust. 1 ustawy, w tym m.in. zezwoleń na zabicie.

Są one stosowane jako narzędzie zarządzania sytuacjami konfliktowymi, w których działalność chronionych gatunków powoduje powtarzające się lub poważne szkody, np. w uprawach, urządzeniach wodnych, groblach stawowych, infrastrukturze technicznej albo rybostanie. Zarządzenia te pozwalają ukierunkować działania na miejsca o największym nasileniu szkód lub zagrożeń, przy jednoczesnym określeniu limitów, obszarów i warunków wykonywania czynności, tak aby przeciwdziałać dalszemu powstawaniu szkód bez naruszania wymogu zachowania właściwego stanu ochrony gatunku.

W kontekście szkód wyrządzanych w uprawach rolnych osobną kategorię stanowi problematyka szkód wyrządzanych przez dziko występujące gatunki ptaków. Z uwagi na specyfikę wyrządzanych szkód przez ptaki szacowanie szkód nie jest możliwe, tak jak ma to miejsce w przypadku innych gatunków (gatunków łownych i chronionych, za które przysługują odszkodowania). Nie jest możliwe zatem zastosowanie tego samego systemu wypłat odszkodowań co do innych gatunków. W ramach działań prewencyjnych organy ochrony przyrody wydają corocznie liczne decyzje nie tylko na płoszenie, ale też na odstrzał wielu tysięcy osobników ptaków. Praktyka organów pokazuje, że pomimo wydawania przez regionalnych dyrektorów ochrony środowiska zezwoleń na cele ograniczania szkód, zezwolenia te nie są w pełni wykorzystywane przez podmioty uprawnione.